

پرستش عاشقانه

دکتر بهروز مرادی

www.ketab.ir

بهمن پرنّا

۱۴۰۰

سرشناسه	: مرادی، بهروز، ۱۳۴۴-
عنوان و نام پدیدآور	: پرستش عاشقانه / بهروز مرادی.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات بهمن برنا، ۱۳۹۹.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۶۶۵۳-۲۷-۵ ریال ۳۵۰۰۰۰
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۹۱-۸۹.
موضوع	: عشق و عبادت الهی (اسلام)
موضوع	: God (Islam) -- Worship and love
موضوع	: عبادت (اسلام)
موضوع	: Worship (Islam)
موضوع	: عبادت (اسلام) — احادیث
موضوع	: Worship (Islam) -- Hadiths
رده‌بندی کنگره	: BP۲۲۶/۲
رده‌بندی دیوینی	: ۲۹۷/۴۶۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۲۷۰۰۲۸۳

بهمن برنا

ناشر تخصصی علوم اجتماعی

پرستش عاشقانه

نوشته: دکتر بهروز مرادی

صفحه‌آرایی: انتشارات بهمن برنا

چاپ و صحافی: مؤسسه چاپ حیدری

چاپ اول: پاییز ۱۴۰۰

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۶۵۳-۲۷-۵

تلفن انتشارات: ۸۸۰۰۸۹۴۱ - ۸۸۰۰۸۹۲۶

www.bahmanborna.ir

bahmanborna@yahoo.com

قیمت: ۳۵۰۰۰ تومان

این اثر مشمول قانون حمایت از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان ایران می‌باشد. تصویربرداری و تکثیر از تمام یا بخشی از اثر به هر شکل و بدون دریافت مجوز کتبی و قبلی از ناشر ممنوع است.

۷	پیش درآمد
۹	بخش اول: پرستش تاجرانه
۱۱	ورود
۱۱	نظریه‌ی استارک و بین بریج
۱۷	نگرش دینی
۲۰	پیامدهای پرستش تاجرانه
۲۰	نذر
۲۲	قربانی
۲۴	سفره
۲۶	دعا
۲۷	قرائت قرآن
۲۸	صدقه
۳۱	بخش دوم: پرستش بیمناکانه
۳۳	دین و ترس
۳۳	فروید و دین ترس محور
۳۶	سایر نظریات و دینداری ترس محور
۳۷	نگرش دینی و ترس
۴۰	پیامدهای پرستش بیمناکانه
۴۰	دعا
۴۱	انجام شعائر

۴۲	احکام محوری.....
۴۴	جمع بندی.....
۴۸	قرآن و دو رویکرد نخست.....
۵۳	بخش سوم: پرستش عاشقانه.....
۵۵	رابطه‌ی عاشقانه با خدا.....
۶۸	پرستش و عشق.....
۷۰	نذر.....
۷۲	صدقه.....
۷۳	دعا.....
۷۳	قربانی.....
۷۵	دینداری عاشقانه و تجربه‌ی دینی.....
۷۷	قرآن و پرستش عشق محور.....
۸۱	مجازات عاشقانه در قرآن.....
۸۵	پرستش عاشقانه سرچشمه‌ی اخلاق.....
۸۶	نتیجه.....
۸۹	منابع.....
۸۹	الف. منابع فارسی.....
۹۱	ب. منابع انگلیسی و هلندی.....

پیش درآمد

حضرت امام علی بن ابی طالب (ع) در سخنی، سه نوع پرستش را از یکدیگر تفکیک نموده است:

إِنَّ قَوْمًا عَبَدُوا اللَّهَ رَغْبَةً فَبَلَكَ عِبَادَةُ التَّجَارِ وَ إِنْ قَوْمًا عَبَدُوا اللَّهَ رَهْبَةً فَبَلَكَ عِبَادَةُ الْعَبِيدِ وَ إِنْ قَوْمًا عَبَدُوا اللَّهَ شُكْرًا فَبَلَكَ عِبَادَةُ الْأَخْزَارِ. (مجموعه‌ی کبیر، ۱۳۸۹: ۸۵۳، جمله‌ی ۲۳۷).

«گروهی خدای را به خاطر علاقه و رغبت [به پاداش و بهشت] می‌پرستند، این است پرستش تاجران. گروهی خدای را از سر ترس [از خدا و دوزخ] می‌پرستند، این است پرستش بردگان و گروهی خدای را به خاطر سپاس او می‌پرستند، این است پرستش آزادگان».

از این کلام چنین استنباط می‌گردد که پرستندگان خدا و در پی آن، دینداران مراتب و انواع و سطوح مختلفی دارند و این تنوع از نظر دینی نیز به رسمیت شناخته شده است، به گونه‌ای که نمی‌توان از یک نوع دینداری واحد سخن به میان آورد. به همین صورت است که مسلمانی نیز صورتهای تحقق‌یافته‌ی گوناگون از خود بروز می‌دهد آن‌چنان که نمی‌توان از یک نوع مسلمانی وحدت‌یافته سخن گفت. هر کسی از ظن

خود یار دین می‌شود و اسلام نیز در جوامع مختلف و نزد افراد و گروه‌های اجتماعی گوناگون، به گونه‌ای متفاوت فهم و زیست می‌شود. در متن قرآن نیز به مثابه کتابی از یک دین توحیدی، رد پای انواع مخاطبین دیده می‌شود. این متن مقدس هم مؤمنان را از خدا و دوزخ و اجزای ساختاری آن ترسانیده و برحذر داشته، هم بهشت و نعمات و برکات آن را به عنوان پاداش برای مؤمنان وعده داده و عرضه داشته و هم به پرستش عاشقانه و عبادانه‌ی خداوند فرا خوانده است.

در این کتاب، این سه رویکرد دیندارانه از منظر جامعه‌شناسی، مردم‌شناسی، روان‌شناسی و الهیاتی مورد مطالعه قرار گرفته و نظریه‌هایی که در هر سه مکتب دینداری مطرح گردیده‌اند مورد واکاوی قرار گرفته و سپس از آیات قرآن برای هر کدام از این رویکردها نمونه‌هایی ذکر گردیده است. در بخش نخست که دینداری را محصول پاداش‌خواهی بشر دانسته، نظریه‌هایی که دینداری را نوعی مبادله میان انسان و خدا می‌دانند، مطرح شده‌اند. در بخش دوم که دینداری از سر ترس را مورد بررسی قرار داده، به جز ترس از دوزخ برخی نظریه‌های دیگر که دین را محصول ترس دانسته‌اند، مطرح گردیده‌اند. در پایان نیز دینداری از سر عشق و بندگی به عنوان پرستش آزادگان مورد بررسی قرار گرفته است.